

Advies commissie MER drinkwaterwinning Kruisland

RHDHV september 2024

De Commissie MER wil weten wat de mogelijke effecten zijn van de voorgenomen drinkwaterwinning op de kwantitatieve toestand van het KRW grondwaterlichaam Zand-Maas. Wat is de balans tussen onttrekking en aanvulling op jaarbasis? Ook aandacht daarbij voor de aanwezige al dan niet bekende grondwateronttrekkingen.

Het memo concludeert hierover dat vrijwel de hele provincie Noord-Brabant in het grondwaterlichaam Zand-Maas ligt en dat daarmee de waterbalans van de provincie Noord-Brabant een goed beeld geeft voor dit grondwaterlichaam. De voorgenomen winning Kruisland doet de waterbalanspost voor grondwateronttrekkingen van 255 mln per jaar in de tabel op pagina 3 van het memo met 3,5 mln per jaar stijgen. Het aandeel extra onttrokken grondwater is daarmee ca. 1% van de totale hoeveelheid voor de hele provincie van 225 mln m³ per jaar.

De afname van drainage door oppervlaktewater is, aldus het memo, globaal gelijk aan de 3,5 mln m³ die jaarlijks wordt onttrokken in Kruisland waarmee zich een nieuwe balans instelt. Pas als de onttrekking naar verhouding groter wordt kan het gebeuren dat de stijghoogten blijven dalen en het watervoerend pakket wordt leeg getrokken. Deze situatie is in Nederland met een groot neerslagoverschot ver weg.

Vraag hierbij: is dit neerslagoverschot naar verwachting voldoende verzekerd voor de komende halve of hele eeuw?

Ten aanzien van andere onttrekkingen blijkt dat de drinkwatervoorziening de grootste onttrekker is en sinds 2000 min of meer constant blijft. De industrie onttrekt minder water, voor beregening wordt meer gebruikt, zij het dan geconcentreerd in het groeiseizoen. Het is van belang dat de regelgeving voor beregening voldoende wordt aangescherpt om onevenredige stijging van de onttrekkingen voor dit doel te voorkomen. De registratie van kleine onttrekkingen (huishoudens, klein industrieel gebruik en veedrenking) is pas onlangs van start gegaan en (nog) op vrijwillige basis. Deltares (2010) schat deze hoeveelheid voor Noord-Brabant op 20 - 28 mln m³ per jaar.

Vraag: zijn van niet geregistreerde ondertussen nauwkeuriger schattingen beschikbaar?

Vraag: is begrenzing van de beregening uit grondwater straks voldoende geborgd?

Uiterlijk in 2027 moeten de voor de KRW aangewezen wateren voldoen aan de gestelde doelen. De implementatie van de KRW-doelen voor de kwantitatieve toestand van het grondwaterlichaam heeft in Nederland plaatsgevonden door het opnemen van omgevingswaarden in artikel 2.13 lid 1 Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). Dit Bkl is een Amvb bij de Omgevingswet. Een omgevingsvergunning voor

een activiteit mag niet leiden tot een achteruitgang van de goede kwantitatieve toestand van het grondwaterlichaam (artikel 8.84 lid 4 Bkl). Met de waterbalanstest wordt de goede kwantitatieve toestand van het grondwaterlichaam Zand- Maas bepaald. De waterbalanstest omvat twee elementen.

1. Het bepalen van de beschikbare grondwatervoorraad waarbij een in 2013 door Deltares uitgevoerde test voor alle grondwaterlichamen in Nederland uitwijst dat de toestand voor Zand- Maas goed is. De winning in Kruisland verandert dit uitgangspunt niet. Een kanttekening hierbij is dat de benodigde hoeveel grondwater voor landgebonden natuur hierbij mogelijk is onderschat.

Vraag: kunnen of moeten we iets met deze onderschatting of betreft het voldoende veilige marges? Is dit te achterhalen via het programma Natuur?

2. Een meting van de trends in de stijghoogte. De stijghoogten mogen niet significant dalen na de inwerkingtreding van de KRW in 2000 en hiervoor bestaat een vast KRW-meetnet. De metingen worden per 6 jaar uitgevoerd met het jaar 2000 als referentiejaar en er bestaat een zekere beoordelingsvrijheid bij het bepalen van de significantie van een trend in relatie tot locatie specifieke omstandigheden. De laatste toestandsbeoordeling in het Stroomgebiedbeheerplan 2022-2027 geeft een goede toestand voor het grondwaterlichaam Zand-Maas. Ter bescherming van de kwantitatieve toestand van het grondwaterlichaam heeft de provincie Noord-Brabant in artikel 6.1.2 onder d van de Beleidsregel omgevingsrecht voor wat betreft de provinciale grondwateronttrekkingen voor drinkwater en industrie het plafond bepaald op 250 mln m³ per jaar. De nieuwe winning Kruisland van 3,5 mln m³ per jaar past binnen dit plafond.